

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	Stredná odborná škola strojnícka, ul. Športová 1326, Kysucké Nové Mesto
4. Názov projektu	Zvyšovanie kompetencií žiakov v Strednej odbornej škole strojníckej.
5. Kód projektu ITMS2014+	312011ACC2
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia – prierezové témy.
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Edita Kormanová
8. Školský polrok	01.09.2021-31.01.2022
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenia písomného výstupu	www.sossknm.sk

10.

Úvod

Čitateľská gramotnosť predstavuje porozumenie, aplikovanie a posudzovanie textu za účelom dosiahnutia cieľov jedinca, rozšírenie jeho znalosti a potenciálu a aktívnu účasť v spoločnosti. Vychádzajúc z odporúčania Strategického rámca Európskej spolupráce vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020) sme zostavili plán rozvoja čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia ako prierezovej témy.

Plán pedagogického klubu bol zostavený aj na základe skúseností európskych SOŠ, ktoré odporúča ET 2020:

- Tréning porozumenia informatívnych textov
- Tréning čitateľských stratégií,
- rozvoj metakognície,
- špirálovitý nácvik -3S,
- Aplikácia autentických didaktických situácií v rozvoji čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia, a ďalšie.

Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia – prierezové témy je vytvorený pedagogickými zamestnancami, ktorí zastupujú vzdelávacie oblasti platného ISCED 3A, 3C ako napr.: matematika a práca s informáciami, jazyk a komunikácia, človek a príroda, človek a spoločnosť a tiež pedagogickými zamestnancami vyučujúcimi odborné predmety. Klub bude fungovať počas školských rokov, od septembra 2020 do januára 2023 (spolu 25 mesiacov) a jeho udržateľnosť vychádza z koncepcie nového modelu SOŠ v Systéme duálneho vzdelávania, ktorého súčasťou sú „riešiteľské rady“ tímov pre predmetné vzdelávacie oblasti.

Spôsob organizácie: stretnutia 2 krát do mesiaca. Dĺžka jedného stretnutia: 3 hodiny.

Varianta klubu: pedagogický klub s výstupmi.

Zameranie pedagogického klubu:

Pedagogický klub sa bude zameriavať na rozvoj čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia v rámci vzdelávacích oblastí, ako prierezovej témy.

Cieľom realizácie aktivít pedagogického klubu je zvýšenie odborných kompetencií pedagogických zamestnancov pre ďalšie zvyšovanie úrovne čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia žiakov naprieč vzdelávaním.

Čitateľská gramotnosť je dôležitou schopnosťou žiaka a nevyhnutným predpokladom pre ďalší osobnostný a profesijný rast žiaka.

Žiak s primeranou úrovňou čitateľskej gramotnosti dokáže:

- Hľadať súvislosti medzi javmi,
- Pýtať sa a hľadať odpovede,
- Vytvárať vizuálne a iné, zmyslové predstavy (myslieť abstraktne),
- Vytvárať hodnotiace posúdenia,
- Identifikovať najdôležitejšie myšlienky v texte (kriticky myslieť),
- Vytvárať syntézu poznania.

Zrealizované stretnutia pedagogického klubu v období 09/2021-01/2022:

September 2021 – 2x zasadnutie PK, každé v dĺžke trvania 3 hod

Október 2021 – 2x zasadnutie PK, každé v dĺžke trvania 3 hod

November 2021 – 2x zasadnutie PK, každé v dĺžke trvania 3 hod

December 2021 – 2x zasadnutie PK, každé v dĺžke trvania 3 hod

Január 2022 – 2x zasadnutie PK, každé v dĺžke trvania 3 hod

Ďalšie činnosti, ktoré sú realizované v rámci pedagogického klubu:

- Tvorba Best Practice,
  - Prieskumno-analytická a tvorivá činnosť týkajúca sa výchovy a vzdelávania a vedúca k zlepšeniu a identifikácii OPS,
  - Výmena skúseností pri aplikácii moderných vyučovacích metód,
  - Výmena skúseností v oblasti medzi-predmetových vzťahov,
  - Tvorba inovatívnych didaktických materiálov,
  - Diskusné posedia a štúdium odbornej literatúry,
- Identifikovanie problémov v rozvoji čitateľskej gramotnosti žiakov a možné riešenia

Stručná anotácia

Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia- prierezové témy sa zaoberal nasledujúcimi témami:

- Tvorba a zdieľanie Best Practice,
- Efektívne metódy rozvoja kritického myslenia,
- deskriptory úrovne kognitívnych zručností,
- sebariadené a autentické učenie,
- čitateľské stratégie,
- Práca s odbornou literatúrou, diskusné posedenia k preštudovanej literatúre.

Kľúčové slová

Čitateľská gramotnosť, kritické myslenie, metódy, inovácie, Best Practice, analýza.

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Zámerom nášho výstupu je popísať aktivity zrealizované učiteľmi, členmi pedagogického klubu na zasadnutiach pedagogického klubu čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia – prierezové témy.

Priblíženie témy:

Žiaci prichádzajú denne do kontaktu s rôznymi druhmi textu. Či je to jednoduchý názov objektu, alebo ucelený umelecký či odborný text v knihách, vždy ide o spôsob chápania a vnútorného spracovania jeho obsahu jednotlivcom. Problémom mnohých žiakov je samostatne spracovať text, vytvoriť koncept, zodpovedať otázky, dokončiť príbeh, vytvoriť štruktúru- pojmovú mapu textu. Problémom sú aj zadania úloh v odborných predmetoch, ale aj v rámci všeobecno-vzdelávacích predmetov. Zadania často vyžadujú myslenie v súvislostiach, abstraktné myslenie, vytvorenie úsudku. Počas zasadnutí nášho klubu sme hľadali aktivity, ktoré podporujú čítanie s porozumením a kritické myslenie žiaka. Uvedené aktivity – OPS, dobrú prax sme zdieľali, analyzovali a diskutovali o ďalšom využití napríklad v nastavení medzi-predmetovej výučby.

Jadro:**Popis témy/problém**

Čitateľská gramotnosť má pre ďalšie vzdelávanie zásadný význam a odráža sa ďalej v kompetenciách človeka. Bez schopnosti a zručnosti pracovať s informáciami v texte, čítať s porozumením akýkoľvek text by sa človek nedopracoval k poznatkom. Mnoho žiakov má nedostatky v čítaní s porozumením a s informačnou gramotnosťou. Tento fakt sa na vyučovacích hodinách prejavuje najmä pri samostatnej práci žiakov s textom, pri práci s problémovými úlohami, v ktorých majú žiaci problém nájsť kľúčové pojmy a porozumieť zadaniu úlohy.

Záver:**Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov**

Počas zasadnutí pedagogického klubu sme pracovali s odbornou literatúrou, zdieľali sme skúsenosti, ktoré máme k jednotlivým témam podľa plánu činností.

V rámci témy práca s informatívnymi textami sme si vytvorili prehľad postupu pri ich výbere:

Prvou úlohou je zistiť, či daný text spĺňa požadované kritériá so zameraním na rozvoj kritického myslenia, čítania s porozumením, či rešpektuje vývojové špecifiká žiakov a samozrejmosťou sú etické aspekty textu. Didaktické odporúčania k výberu informatívnych textov sú spracované na základe publikácie Lapitku (2014) a Kalaša (2013).

Formulácia informatívnych textov by mala byť obsahovať

- a) úvodná informácia,
- b) úloha,
- c) očakávaný spôsob odpovede.

Druhy textov – rozdelenie na základe práce s odbornou literatúrou:

Prevzatý text – autorizovaný text, ktorý tvorca zadaní úloh prevzal. Autor ho netvoril s cieľom použiť ho na didaktické účely, vznikol s iným zámerom. Text musí byť vybraný vzhľadom na ciele zadaní úloh, ktoré naň budú nadväzovať.

Vytvorený text – je zvyčajne kratší ako prevzatý, často sa naň viaže len jedna úloha.

Zmiešaný text – prevzatý text doplnený o vysvetlenie, doplnenie informácií.

Prevzatý text

Texty uverejnené v knihách, časopisoch a mnohé súbory aj na internete sú chránené autorským zákonom č. 618/2003, §17, ods. 1, písm.

- d). Ak tvorca testu prevezme text od iného autora, nesmie meniť znenie textu, musí uviesť autora textu, názov textu a prameň, bibliografický odkaz. Text je možné doplniť o vysvetlivky alebo konektory. V takomto prípade je nutné uviesť za textom: upravené. Text iného autora nemôžeme meniť podľa vlastných predstáv. Ak pri vlastnom spracovaní textu použijeme myšlienky iného autora ako východisko, je nutné uviesť: meno autora, názov diela, z ktorého sme čerpali, rok vydania diela.

OPS posúdenie informatívneho textu

Didakticky vhodný text	Text, ktorý nemá požadovanú didaktickú hodnotu
Primeranosť vývojovým špecifikám cieľovej skupiny	Neprehľadnosť, chýba štruktúra
Dodržaná zásada vedeckosti	Nedostatočná názornosť
Dodržaná zásada primeranosti	
Dodržaná zásada komplexnosti	

Ukážka – Trón zo skla, Sarah J.Mass

Za rok otroctva v soľnej bani Endovier si Celaena Sardothien už zvykla, že ju všade vodia v reťaziach a postrkujú špičkou meča. S ostatnými tisíckami otrokov tam zaobchádzajú podobne, akurát na ceste z bane a späť ju vždy sprevádza poltucet stráží navyše. Na slávnu Celaenu z Adarlanu predsa treba dávať výnimočný pozor. Nečakala jedine muža v čiernom plášti s kapucňou, ktorý jej teraz kráčaľ po boku. Pevne jej zvieral rameno a vláčil ju po nablýskanej budove, v ktorej bývala väčšina úradníkov a dozorcov z Endovieru. Blúdili po chodbách a hore-dolu po schodoch, motali sa dokola, aby jej nezostala ani najmenšia šanca, že sama nájde cestu von. Jej sprievodca istotne sledoval práve tento cieľ, Celaene nemohlo uniknúť, že v priebehu niekoľkých minút vyšli aj zišli po tom istom schodisku a zbytočne sa poprechádzali po niekoľkých poschodiach s rovnakým pôdorysom.

Úloha: posúďte uvedený text (fantasy literatúra)

Základné znaky textu

Špecifiká fantasy literatúry

Fantasy je umelecký žáner založený na fiktívnom príbehu, v ktorom môžu mať charaktery magické schopnosti, alebo nedosiahnuteľné/prehnané vlastnosti. Fantasy mieša fantastické (neznáme, neskutočné, divné) s realnosťou. Téma, alebo hlavná myšlienka je často vážna, zahŕňajúca sociálne a politické problémy, alebo môže byť téma univerzálnejšia a zaoberá sa ľudskými hodnotami alebo emóciami.

Navrhňte vlastnosti hlavnej hrdinky.

Dokončite príbeh.

Dobrá fantasy má vždy vytvorené svoje pravidlá ktoré dávajú zmysel a neporušujú sa (nenastane „nechcená“ absurdita okamihu), čo pomáha udržať knihu vo vierohodnej rovine.

Popíšte uvedené pravidlá.

OPS – špecifické ciele a stratégie

Tematický celok: *Ludové zvyky*

Špecifické ciele:

1. rozvíjať čítanie s porozumením prostredníctvom čitateľských stratégií (*REAP*)
2. vytvoriť kritickú anotáciu k textu a tým zvýšiť pozornosť pri čítaní
3. vyjadriť svoj vlastný názor na problematiku spomínanú v texte (argumentovať)
4. diferencovať módné trendy dnes a v minulosti na Slovensku
5. vzbudiť záujem o získavanie ďalších informácií k danej téme prostredníctvom čitateľskej stratégie 3-2-1

6.

7. Metódy a formy:

- čítanie s porozumením
- individuálna a skupinová práca

Špecifické ciele:

8. rozvíjať čítanie s porozumením prostredníctvom čitateľských stratégií (*KWL, 3-2-1*)
9. prostredníctvom čitateľskej stratégie *KWL* podporiť aktívne učenie sa a kritické myslenie
10. prehľbiť si vedomosti o zvykoch a tradíciách
11. vzbudiť záujem o získavanie ďalších informácií k danej téme prostredníctvom čitateľskej stratégie 3-2-1

Metódy a formy:

12. čítanie s porozumením
13. individuálna a skupinová práca

Deskriptory, ktorým sme sa venovali počas zasadnutí pedagogického klubu posilňujú sociálne kompetencie žiaka, komunikačné zručnosti, samostatnosť – autentické vzdelávanie.

Deskriptory sú súčasťou kvalifikácie, ktorú naši žiaci získavajú počas štúdia v príslušnom odbore.

Preto je dôležité uvedené rozvíjať prostredníctvom priamo zacielených aktivít.

Niekoľko ukážok sme uviedli aj v tomto písomnom výstupe.

Odporúčame ďalej pokračovať v aktivitách klubu podľa plánu činností.

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Edita Kormanová
12. Dátum	31.01.2022
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	
15. Dátum	
16. Podpis	